

В. Р. Мараєв

Косинський Володимир Андрійович

КОСИНСЬКИЙ Володимир Андрійович (13(25). 08. 1864, с. Дорошівка (за ін. даними – хутір Янків) Глухів. пов. Черніг. губ., нині Ямпіл. р-ну Сум. обл. – 05. 11. 1938, Рига) – економіст, статистик, громадсько-політичний діяч. Академік АН УРСР (1918). Належав до гетьман. роду. Закін. Глухів. прогімназію, класичну гімназію в Новгороді-Сіверському (нині Черніг. обл., 1883), фіз.-мат. (1888) і юрид. (1892) факультети Моск. університету, де був залишений професор. стипендіатом на каф. політекономії і статистики. 1895–98 працював у б-ках й архівах Парижа, Лондона, Берліна, Дрездена. 1900 захистив магістер. дис. «Учреждения для мелкого кредита в Германии. Их история в связи с некоторыми сторонами экономической жизни этой страны», 1907 – доктор. дис. із політекономії «К аграрному вопросу. Крестьянское и помещичье хозяйство». Автор концепції «розкапіталізації» великої земел. власності та передачі землі трудовим сімей. господарствам. Від 1901 – ад'юнкт-проф., від 1903 – проф. Ризького політех. інституту. Звільнений за публічну критику місц. земел. устрою. Від 1904 – в. о. екстраординар. професор кафедри поліцей. права, від 1905 – декан юрид. факультету Новорос. університету в Одесі.

Дотримувався ліберал. поглядів, засуджував євр. погроми. Брав участь у підготовці проекту конституції Росії. 1905 входив до нелегал. Академ. союзу професорів, що намагався протидіяти консерватив. університет. статуту 1884. Перебував під неглас. наглядом поліції. 1908 звільнений з посади і притягнутий до кримінал. відповідальності за звинуваченням у потуранні безпорядкам (виправданий через недоведеність звинувачення). Від 1909 – ординар. професор кафедри політекономії с.-г. відділ. Київ. політех. інституту. Також читав лекції з історії та теорії політекономії у Київ. комерц. інституті, згодом обраний проф. Університету св. Володимира у Києві. 1910 вступив до УНТ. 1913–14 – у

наук. відрядженні у Німеччині, Австрії, Швейцарії. Під час 1-ї світової війни неодноразово виступав на захист укр. насел. Галичини від дій рос. влади. Після Лютн. революції 1917 працював у Гол. земел. комітеті при Міністерстві землеробства Тимчас. уряду та Лізі аграр. реформ. У серпні 1917 обраний чл. УЦР від рос. нац. меншини (чл. партії кадетів). Підтримував реалізацію положень Тимчас. інструкції Ген. секретаріатові Тимчас. уряду в Україні від 4(17) серпня 1917, оскільки вважав її базою нац.-політ. відродження України (при цьому виступав проти проголошення її незалежності). За часів Української Держави був товаришем Міністра (заст.) і Міністром праці; брав участь у роботі підкомісії при Комісії для вироблення законопроекту про заснування УАН. Від грудня 1918 – директор Постій. комісії по виучуванню нар. господарства УАН, голова каф. економії с. господарства при 3-му відділі УАН.

14 грудня 1918 разом із декількома ін. міністрами Української Держави підписав документ про складання повноважень і передання влади Директорії УНР. Наприкінці 1918 – на поч. 1919 оголошений поза законом. У червні 1919 після клопотань В. Вернадського, А. Кримського та професорів Київ. політех. інституту перед головою РНК УСРР Х. Раковським відновлений у громадян. правах. Повернувся до роботи в УАН і Київ. політех. інституті. Від вересня 1919 – представник УАН при Київ. обл. військ.-пром. комітеті. 1921 відряджений для читання лекцій і проведення дослідж. у Кам'янець-Поділ. ІНО. Емігрував до Польщі. 1922 переїхав до Праги, де викладав у Рос. інституті с.-г. кооперації, Рос. нар. університеті, Вищому комерц. інституті, на Рос. юрид. факультеті при Карловому університеті; також читав лекції з політекономії в Укр. госп. академії у Подєбрадах. Від 1928 – професор кафедри політекономії Латвій. університету; водночас від 1931 працював у Рос. інституті університет. знань (обидва – Рига). Як чл. Рос. академ. групи в Німеччині (1929) брав участь в організації публіч. лекцій рос. і нім. мовами.

Основні праці

К вопросу о мерах к развитию производительных сил России: Статистико-экономический эскиз. О., 1904; К аграрному вопросу. Вып. 1. О., 1906; Земельная задолженность и мобилизация земельной собственности // Изв. Киев. коммерчес. ин-та. 1913. Кн. 19, 20; Основные тенденции в мобилизации земельной собственности и их социально-экономические факторы. К., 1917. Ч. 1; 1918. Ч. 2.

Рекомендована література

1. Матвеева Л. В. Академік Володимир Косинський // Чл.-засн. НАНУ: Зб. нарисів. К., 1998;
2. Горкіна Л. П. Академік В. Косинський: сучасний погляд на життєвий шлях та наукову спадщину українського вченого // Історія нар. господарства та екон. думки України: Зб. наук. пр. К., 2007. Вип. 39–40;
3. Яневський Д. Б. Проект «Україна», або Спроба Павла Скоропадського. Х., 2010.

Бібліографічний опис:

Косинський Володимир Андрійович / В. Р. Мараєв // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-3800>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).